

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN ONDERZOEK NAAR DE KWALITEITSVERBETERING

De Esmarke

Plaats : Enschede
BRIN nummer : 26AJ|C1
Onderzoeksnummer : 287673
Datum onderzoek : 15 maart 2016
Datum vaststelling : 1 juni 2016

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	TOEZICHTARRANGEMENT	14

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op dinsdag 15 maart 2016 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op De Esmarke. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs en naar naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 9 oktober 2014 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces op De Esmarke. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 3 december 2014. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd. Om na te gaan of de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, heeft de inspectie nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan,
- een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan,
- een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland,
- onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn,
- analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten: *Plan van aanpak augustus 2015 t/m augustus 2016, Zorgplan obs De Esmarke en Evaluaties van het onderwijsleerproces, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg* (als voorbereiding op het inspectiebezoek op 15 maart),
- schoolbezoek, waarbij de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen-wiskunde in de groepen 1-2a, 1-2b, 1-2c, 3b, 4b, 4c-5c, 5a, 6b, 7b, 8a en 8b,
- gesprekken met de directie en de intern begeleiders over de kwaliteit van de indicatoren,

- een eindgesprek met de directie, een vertegenwoordiging van het bestuur, de intern begeleiders en een vertegenwoordiging van de leraren na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, aanbod, onderwijstijd, schoolklimaat, didactisch handelen, afstemming, begeleiding, zorg en kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Daarnaast heeft de inspectie enkele controles uitgevoerd op bepaalde standaard gecontroleerde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			•		

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	
5.4	De leraren zorgen voor structuur in de onderwijsactiviteiten.			•	
5.6	De leraren geven expliciet onderwijs in strategieën voor denken en leren.		•		
5.7	De leraren geven de leerlingen feedback op hun leer- en ontwikkelingsproces.		•		
5.9	De leraren passen verschillende werkvormen toe.				•

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.		•		
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		•		

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

Sinds de school onder verscherpt toezicht kwam, is het team hard aan het werk gegaan om zichzelf te verbeteren. Dat is gedaan door een planmatige aansturing, het stellen van duidelijke doelen, de inzet van externe hulp en een sterke inzet van de leraren.

Dat de school nog een weg had te gaan, werd de afgelopen jaren ook zichtbaar in de eindopbrengsten die onder de ondergrenzen lagen die de inspectie hanteert. Er moest nog veel gebeuren, vooral het didactisch handelen van de leraren was punt van verbetering. Meer specifiek moesten de leraren ook de differentiatie van hun onderwijs versterken. In het verlengde daarvan was ook de begeleiding en ondersteuning van leerlingen die dit nodig hebben, een verbeterpunt.

In anderhalf jaar tijd is veel bereikt door de leraren. Er zijn vooral verbeteringen zichtbaar in het didactisch handelen en de kwaliteitszorg. Deze positieve ontwikkelingen zijn echter nog steeds gaande, wat ook nu nog de nodige inspanning vraagt van het team. Toch kunnen we, op grond van alle positieve ontwikkelingen die we hebben gezien, de school weer het basisarrangement geven.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten

Van alle indicatoren in dit aspect stellen we vast dat die van voldoende kwaliteit zijn. Op de eerste plaats liggen de eindopbrengsten die de school realiseert in het afgelopen jaar (2016) boven de ondergrens. De twee jaren (2014 en 2015) daarvoor waren van onvoldoende kwaliteit, wat samenhangt met de zwakke onderwijskwaliteit van de school in die jaren.

Vervolgens hebben we gezien dat de meest recente tussentijdse resultaten ook een prima kwaliteit hebben. We betrekken daarvoor in dit oordeel de opbrengstgegevens voor rekenen-wiskunde in de groepen 4 en 6, begrijpend lezen in groep 6 en technisch lezen in de groepen 3 en 4. Al deze leerresultaten zijn van voldoende kwaliteit omdat ze boven de ondergrenzen liggen die wij hanteren.

Ten slotte laten de resultaten van de inspanning die de leraren verrichten in de ontwikkeling van de sociale competenties van hun leerlingen, eveneens een voldoende beeld zien (1.5).

Aanbod, onderwijstijd en schoolklimaat

Evenals in het vorige kwaliteitsonderzoek, zijn alle onderzochte indicatoren in deze drie aspecten van voldoende kwaliteit. De school heeft bovendien het afgelopen jaar geïnvesteerd in een aantal nieuwe methoden voor de zaakvakken (2.1 tot en met 2.4).

Tijdens de ronde lesbezoeken in de verschillende groepen, samen met de directeur en een intern begeleider, hebben we gezien dat de onderwijstijd op adequate wijze wordt benut (3.1). In de meeste lessen was er rust, waarbij de onderlinge afspraken en de gedragsregels positief bijdragen aan het schoolklimaat. De leraren gingen respectvol en betrokken om met de leerlingen,

waarbij we zagen dat dat ook gold voor de wijze waarop de leerlingen onderling met elkaar omgaan (4.7).

Didactisch handelen en afstemming op de verschillen tussen de leerlingen

Van de drie normindicatoren in deze aspecten (5.1, 5.2, 5.3), waren er tijdens het kwaliteitsonderzoek in 2014 twee van onvoldoende kwaliteit. Nu zijn ze alle als voldoende beoordeeld. De overige indicatoren laten een positieve ontwikkeling zien.

De school heeft gekozen om te werken met een beproefd instructiemodel. We hebben gezien dat de leraren in de meeste groepen daar ook naar handelen. In de lessen die we bezochten was de uitleg gericht op het doel van de les. Tijdens de uitleg gingen de leerlingen taakgericht en interactief aan de slag met de lesinhouden. Dat gebeurde in gesprek met elkaar en met de leraar. De leraren waren duidelijk in de opdrachten die zij gaven en er was orde en rust tijdens het werk in de groepen. De leraren bouwden daarbij hun lessen helder op, waardoor er efficiënt werd gewerkt en de leerlingen actief betrokken waren. Dit werd ondersteund door een adequaat klassenmanagement.

Omdat we in de meeste klassen coöperatieve werkvormen zagen die sterk uitnodigden tot actieve betrokkenheid van de leerlingen, waarden we indicator 5.9 als goed. Van de indicatoren 5.6 en 5.7 stellen we vast dat de ontwikkelingen nog te divers, maar vooral nog te pril zijn om hier een voldoende oordeel over te geven.

We hebben in de groepen waargenomen dat er afstemming plaats vindt op de verschillen tussen de leerlingen. In ieder geval gebeurt dat in de planning en uitvoering van de onderwijstijd, de verwerkingsopdrachten en de leerinhouden. In onvoldoende mate is het zichtbaar voor de instructie. Met name gaat het hier om gevarieerde en passende instructie en niet om een herhaling of verlenging van de instructie (6.1 tot en met 6.4).

Begeleiding en zorg

Een van de twee als onvoldoende beoordeelde normindicatoren uit het vorige onderzoek, is nu van voldoende kwaliteit (7.1). De andere (8.3) draagt nog in onvoldoende mate bij aan de kwaliteit van het onderwijs. Voor deze en de overige indicatoren uit het aspect van de zorg geldt dat er nog ontwikkeling mogelijk is. Dit hangt in ieder geval samen met de noodzaak van een sterkere planmatige uitvoering van het analyseren van leerresultaten en andere gegevens van de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

In de school werken de leraren met een compleet instrumentarium waarmee zij de leerlingen kunnen volgen in hun groei en vorderingen, is nu op orde. Bovendien doet de school momenteel in de groepen 6, 7 en 8 ervaringen op met "groeigesprekken". Daarbij is de inzet om de leerlingen zelf actief na te laten denken over de vorderingen en ontwikkelingen in hun eigen leerproces en de leerdoelen die daarbij passen. Voor de kleutergroepen geldt dat er is gewerkt aan toereikend inzicht in de brede ontwikkelingen van de leerlingen. Daarom is het nu ook mogelijk om tot een vroegtijdige signalering van ontwikkelingsachterstand of -stagnatie te komen bij de leerlingen (8.1).

De gegevens die de leraren verzamelen, gebruiken ze vervolgens om keuzes te maken voor de planning en de voorbereiding van hun onderwijs. Daarvoor is een ondersteunend (digitaal) programma in gebruik genomen, waarmee het mogelijk is om deze handelingen inzichtelijk en overdraagbaar te verrichten. De leraren zijn volop aan het leren dit systeem optimaal te benutten voor hun groepen (7.2).

De meer individuele ondersteuning (zorg) voor de leerlingen is, als een logisch gevolg van wat hiervoor is beschreven, nog een ontwikkelpunt voor de school. Een analyse van leerlinggegevens (8.2), gericht op keuzes die kunnen worden gemaakt in het orthodidactisch handelen, is nog in onvoldoende mate zichtbaar. In de groepen is de planmatigheid in de uitvoering van de zorg *en* een doelgerichte evaluatie daarvan, nog een verbeterpunt (8.3 en 8.4).

Kwaliteitszorg

In het vorige onderzoek voldeden drie indicatoren niet maar daarvan is nu geen sprake meer. Alle indicatoren in dit aspect zijn van voldoende kwaliteit.

Directie en team kennen een duidelijke werkwijze om gezamenlijk te werken aan het bereiken van kwaliteit en/of het bestendigen ervan. Daarbij werken zij op heldere en cyclische wijze aan de doelen die de organisatie zichzelf stelt. De kenmerken en de onderwijsbehoeften van de leerlingenpopulatie zijn leidend in de onderwijskundige keuzes die de school maakt. Dat is bijvoorbeeld zichtbaar in de implementatie van een aantal nieuwe methodes. Tegelijk is in het team ook een scherpere blik ontwikkeld voor de leerresultaten van de leerlingen. Die worden in diverse overleggen tegen het licht gehouden om vervolgens vanuit analyses te komen tot conclusies voor de dagelijkse onderwijspraktijk. Evaluaties van de overige onderwijsleerprocessen verricht de school ook regelmatig, niet alleen extern maar ook intern. De borging van de bereikte kwaliteit is in orde. Momenteel is dit, meer dan voorheen, een teambreed

aandachtspunt. Hierbij nemen de leraren expliciet hun verantwoordelijkheid voor het gezamenlijk werken aan en vasthouden van de onderwijskwaliteit.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan de De Esmarke het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.